Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»

Циклова комісія освітніх компонентів, що формують загальні та спеціальні компетентності

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Людмила ЛЯШЕНКО
« 01 » вересня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
на 2026/2027 навчальний рік

Назва навчальної дисципліни	**Моделювання анатомічної форми зубів**
Галузь знань	**І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення**
Спеціальність	**І 1 Стоматологія**
Освітньо-професійна програма	**Стоматологія ортопедична**
Форма навчання	денна
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Обсяг кредитів ECTS	3,0
Загальна кількість годин	90
Розробник(и):	Світлана СЛУХАЙ

Робочу програму розглянуто та схвалено
на засіданні ЦК ОКЗСК
протокол № 1 від 01 вересня 2026 р.
Голова ЦК _____ Марина КІСІЛЬОВА

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Моделювання анатомічної форми зубів”

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь, форма навчання		
Галузь знань	І Охорона здоров’я та соціальне забезпечення	
Спеціальність	І1 Стоматологія	
Освітньо-професійна програма	Стоматологія ортопедична	
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр	
Форма навчання:	Денна	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов’язкова	
Обсяг кредитів ECTS	3,0	
Загальна кількість годин:	*90*	
аудиторних	*34*	
Із них:	*лекції*	*4*
	практичні заняття	*30*
Самостійна робота здобувача освіти, у тому числі індивідуальна робота	*56*	
Форма підсумкового контролю	Диф.залік	
Найменування показників навчальної дисципліни		
Навч.рік підготовки	2026/2027	
Термін вивчення дисципліни	ІІІ семестр	

Структура навчальної дисципліни та розподіл годин за семестрами відповідно до робочого навчального плану

Курс	семестр	Види занять				Семестровий контроль
		всього	лекції	практичні	сам. робота	
2-й	третій	90	4	30	56	Диф.залік

ІІ. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - вивчення техніком зубним будови зубних рядів верхньої та нижньої щелепи, анатомічної форми коронкової частини різних груп зубів, кількість і розташування їх коренів, взаємне розміщення зубів один щодо одного в зубному ряді, набуття навичок відтворення анатомічної форми окремих зубів та фрагментів зубного ряду різними матеріалами. Це забезпечує майбутньому фахівцю можливість відновлення форми зубів та зубних рядів за допомогою різних матеріалів: воску, металу, пластмаси, що дасть змогу виробляти зубні протези різних конструкцій та способів фіксації в ротовій порожнині максимальної функціональної цінності.

Після вивчення дисципліни ***здобувачі освіти повинні знати:***

- охорону праці та техніку безпеки в галузі;
- анатомічну будову зубних рядів верхньої і нижньої щелепи;
- поняття про контактні точки та контактні поверхні зубів;
- поняття про зубну, коміркову, базальну дуги на верхній і нижній щелепі;
- форму зубних рядів верхньої та нижньої щелепи;
- групи зубів, їх функцію;
- поверхню зуба;
- позначення постійних та тимчасових зубів зубною формулою;
- анатомічну будову зуба;
- екватор зуба, його розміщення на різних поверхнях зубів;
- поняття про клінічну й анатомічну шийку зуба;
- анатомічну будову коронкової частини зубів верхньої і нижньої щелепи, кількість та форму коренів;
- ознаки належності зубів до верхньої та нижньої щелепи, лівого та правого боків.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- моделювати за певними ознаками зуби верхньої та нижньої щелепи у збільшеному розмірі;
- моделювати коронкову частину зубів верхньої та нижньої щелепи у збільшеному розмірі;
- відтворювати анатомічну будову зубів;
- відображати анатомічну форму зубів та окремих його поверхонь в малюнку.

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

- особливості анатомічної будови зубів в молодому віці;
- різну анатомічну форму зубів.

ІІІ. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, формування яких сприяє дисципліна. Згідно освітньо-професійної програми «Стоматологія ортопедична » дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти наступних компетентностей:

	Знання	**Уміння/навички**	**Комунікація**	**Автономія та відповідальність**
Компетентність	**Зн1.** Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професій	**Ум1**. Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв’язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання **Ум2**. Знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та	**К1**. Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання	**АВ1.** Організація та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності або навчання в умовах непередбачуваних змін **АВ2.** Покращення результатів власної

	ної діяльності, усвідомлення меж цих знань	абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних **Ум3.** Планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контексті	**К2.** Донесення до широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема у сфері професійної діяльності	діяльності і роботи інших **АВ3.** Здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії
Інтегральна компетентність				
Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в стоматологічній діяльності або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів, пов'язаних з оцінкою та корекцією стоматологічного статусу пацієнта і може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.				
Загальні компетентності				
ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Зн1	Ум1, Ум2	К1	АВ2, АВ3
ЗК 5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	Зн1	Ум1, Ум2	К1	АВ2, АВ3
ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн1	Ум1, Ум2	К1	АВ2, АВ3
ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.	Зн1	Ум1, Ум2	К1	АВ2, АВ3
Спеціальні компетентності				
СК 1. Здатність здійснювати професійну діяльність відповідності до вимог санітарно-протиепідемічного режиму, безпеки життєдіяльності й охорони праці в галузі та протипожежної безпеки,	Зн1	Ум1, Ум2	К1, К2	АВ2, АВ3

регламентованих законодавством України.				
СК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення професійній діяльності, оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт, здійснювати самоконтроль за обсягом виконаної роботи.	Зн1	Ум1, Ум2	К1, К2	АВ2, АВ3
Додаткові спеціальні компетентності				
ДСК 3. Здатність до використання теоретичних знань, практичних навичок та вмінь на етапах виготовлення зубних протезів, ортодонтичних апаратів та щелепно-лицевих конструкцій.	Зн1	Ум1,Ум2,Ум3	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3

Результати навчання. Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Анатомія та фізіологія з елементами біомеханіки жувального апарату людини», які визначені освітньо професійною програмою «Стоматологія ортопедична» підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності І1 Стоматологія є:

РН 3. Знаходити рішення фахових задач, дотримуючись правил, вимог, регламентованих законодавством.

РН 5. Упорядковувати робоче місце, контролювати справність обладнання, забезпечувати належне зберігання та використання матеріалів, знаходити та виправляти недоліки стосовно оснащення робочого місця, спираючись на нормативно-правові документи.

РН 6. Встановлювати пріоритетність при виборі матеріалів, інструментів, методів, обґрунтовано пояснювати етапи виконання фахових завдань, прогнозуючи кінцевий результат.

РН 10. Визначати та оцінювати фактори зовнішнього середовища, які впливають на професійну діяльність у відповідності до вимог нормативно- правових документів.

РН 12. Демонструвати вміння працювати автономно та в колективі стоматологічного закладу, налагоджуючи конструктивну роботу з кожним членом команди з метою обміну професійним досвідом.

VI. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Тематика занять	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Охорона праці в галузі	4			4
2	Будова зубних рядів. Анатомічна будова, ознаки належності зубів до верхньої та нижньої щелепи. Правила моделювання	12	4	6	2
3	Моделювання коронкової частини анатомічної форми зубів верхньої щелепи 11,12,13,14	18		6	12
4	Моделювання коронкової частини анатомічної форми зубів нижньої щелепи 32, 33, 34, 35	18		6	12
5	Моделювання коронкової частини анатомічної форми зубів верхньої і нижньої щелепи 15,16, 17, 36, 37	18		6	12
6	Моделювання напівдуги фронтальної групи зубів верхньої щелепи 21, 22, 23	20		6	14
	Усього	**90**	**4**	**30**	**56**

V. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Тема лекції	К-ть год.
1.	Будова зубних рядів. Анатомічна будова, ознаки належності зубів до верхньої та нижньої щелеп.	2
2.	Правила моделювання зубів верхньої та нижньої щелепи.	2
	Усього	**4**

VI. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема практичного заняття	К-ть год.
1.	Анатомічна будова, ознаки належності зубів до верхньої та нижньої щелепи. Правила моделювання	6
2.	Моделювання коронкової частини анатомічної форми зубів верхньої щелепи 11,12,13,14	6
3.	Моделювання коронкової частини анатомічної форми зубів нижньої щелепи 32, 33, 34, 35	6
4.	Моделювання коронкової частини анатомічної форми зубів верхньої і нижньої щелепи 36, 37	6

5.	Моделювання напівдуги фронтальної групи зубів верхньої щелепи 21, 22, 23	6
	Усього	**30**

VII. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Тема	К-ть годин
1	Охорона праці в галузі під час роботи в структурних підрозділах зуботехнічної лабораторії	4
2	Будова зубних рядів. Зубні ряди верхньої та нижньої щелепи як єдине ціле. Анатомічна будова, ознаки належності зубів до верхньої та нижньої щелеп. Правила моделювання	2
3	Відтворення анатомічної будови зубів 11,12,13,14,16 (коронкової частини)	12
4	Відтворення анатомічної будови зубів 32, 33,35, 36 (коронкової частини)	12
5	Відтворення з мила напівдуги бічної ділянки зубного ряду верхньої щелепи (14,15,16,17 - коронкова частина)	12
6	Замальовування анатомічної форми всіх поверхонь кожного зуба верхньої та нижньої щелепи, оформлення альбому.	14
	Усього	**56**

VIII. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

***Тема 1*. Охорона праці в галузі**

САМОСТІЙНА РОБОТА

Структурні підрозділи ортопедичного відділення та зуботехнічної лабораторії стоматологічної клініки. Охорона праці в галузі й техніка безпеки на робочому місці зубного техніка-ортодонта та під час роботи в підрозділах зуботехнічної лабораторії при виконанні етапів гіпсування, паяння, полірування, лиття тощо. Інструкції про порядок збереження і роботу з кислотами, бензином, метилметакрилатом, ртуттю, свинцем та техніки безпеки на робочому місці тощо. Правила користування обладнанням, інструментами, раціональне розміщення їх на робочому столі зубного техніка. Джерела інфекції медичного персоналу при контакті з мікроорганізмами крові та слини пацієнтів через відбитки (бактерій туберкульозу, вірусів грипу, герпесу, риновірусів, грамнегативних і грампозитивних бактерій, грибів, ризик зараження на ВІЛ). Передстерилізаційне очищення, стерилізація та дезінфекція відбитків. Аптечка термінової медичної допомоги в зуботехнічній лабораторії, її склад. Інструкція з правил пожежної безпеки. Дії в разі пожежі.

***Тема 2*. Будова зубних рядів. Анатомічна будова, ознаки належності зубів до верхньої та нижньої щелепи. Правила моделювання**

ЛЕКЦІЇ

Анатомічна будова зубних рядів верхньої і нижньої щелепи. Поняття про контактні точки та контактні поверхні зубів. Поняття про зубну, коміркову, базальну дуги на верхній і нижній щелепі. Поняття про сагітальне і трансверзальне скривлення зубних рядів (оклюзійні криві Шпеє та Уілсона). Форма зубних рядів верхньої та нижньої щелепи. Групи зубів, їх функція. Поверхні зуба. Позначення постійних і тимчасових зубів зубною формулою. Анатомічна будова зуба. Екватор зуба, його розміщення на різних поверхнях зубів. Поняття про клінічну й анатомічну шийку зуба.

Анатомічна будова кожної з поверхонь коронкової частини зубів верхньої щелепи, кількість і форма коренів.

Анатомічна будова кожної з поверхонь коронкової частини зубів нижньої щелепи, кількість і форма коренів.

Порівняльна характеристика форми центральних і бічних різців, перших і других малих кутніх зубів, іклів, перших і других великих кутніх зубів верхньої та нижньої щелепи лівого та правого боків.

Ознаки належності зубів до верхньої та нижньої щелеп, лівого та правого боків.

Тема 3. **Моделювання кореневої та коронкової анатомічної форми зубів верхньої щелепи 11,12,13,14**

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Заняття проводиться в зуботехнічній лабораторії з використанням зуботехнічного шпателя, скальпеля

Практичні навички:

- визначення належності зубів до певної групи, правої чи лівої ділянки щелепи;
- моделювання з мила за певними ознаками 11,12,13,14 зубів (коронкову та кореневу частини) верхньої щелепи у збільшеному розмірі.

Тема 4. **Моделювання кореневої і коронкової анатомічної форми зубів нижньої щелепи 32,33,34,35**

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Заняття проводиться в зуботехнічній лабораторії з використанням зуботехнічного шпателя, скальпеля

Практичні навички:

- визначення належності зубів до певної групи, правої чи лівої ділянки щелепи;
- моделювання з мила за певними ознаками 33, 34 зубів (коронкову та кореневу частини) нижньої щелепи у збільшеному розмірі.

Тема 5. **Моделювання коронкової частини анатомічної форми зубів верхньої і нижньої щелепи 36, 37**

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Заняття проводиться в зуботехнічній лабораторії з використанням зуботехнічного шпателя, скальпеля

Практичні навички:

- моделювання з мила за певними ознаками коронкової частини 22, 23 зубів у збільшеному розмірі;
- моделювання з мила за певними ознаками коронкової частини 36, 37 зубів у збільшеному розмірі.

Тема 6. **Моделювання напівдуги фронтальної групи зубів верхньої щелепи 21, 22, 23**

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Заняття проводиться в зуботехнічній лабораторії з використанням зуботехнічного шпателя, скальпеля

Практичні навички:

- моделювання напівдуги коронкової частини фронтальної групи зубів верхньої щелепи відповідно їх взаємного розміщення в зубному ряді у збільшеному розмірі.

VIII. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Форми контролю знань здобувачів освіти:

- поточний;
- оцінювання практичних навичок;
- семестровий підсумковий (диференційований залік)
- оцінювання самостійної роботи

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за результатами виконання завдань самостійної та практичної роботи. Він передбачає оцінювання

теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу та набутих практичних навичок під час виконання практичних робіт). Оцінювання практичних навичок проводиться з метою визначення правильного відтворення коронкової частини зубів. Оцінювання здійснюється в процесі демонстрації практичних навичок.

IX. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. визначення належності зубів до певної групи, правої чи лівої ділянки щелепи;
2. моделювання з мила за певними ознаками 11,12,13,14 зубів (коронкову та кореневу частини) верхньої щелепи у збільшеному розмірі.
3. моделювання з мила за певними ознаками 33, 34 зубів (коронкову та кореневу частини) нижньої щелепи у збільшеному розмірі.
4. моделювання з мила за певними ознаками коронкової частини 22, 23 зубів у збільшеному розмірі;
5. моделювання з мила за певними ознаками коронкової частини 36, 37 зубів у збільшеному розмірі.
6. моделювання напівдуги коронкової частини фронтальної групи зубів верхньої щелепи відповідно їх взаємного розміщення в зубному ряді у збільшеному розмірі.

X. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФ.ЗАЛІКУ

1. охорона праці та техніка безпеки в галузі;
2. анатомічна будова зубних рядів верхньої і нижньої щелепи;
3. поняття про контактні точки та контактні поверхні зубів;
4. поняття про зубну, коміркову, базальну дуги на верхній і нижній щелепі;
5. форма зубних рядів верхньої та нижньої щелепи;
6. групи зубів, їх функцію;
7. поверхня зуба;
8. позначення постійних та тимчасових зубів зубною формулою;
9. анатомічна будова зуба;
10. екватор зуба, його розміщення на різних поверхнях зубів;
11. поняття про клінічну й анатомічну шийку зуба;
12. анатомічна будова коронкової частини зубів верхньої і нижньої щелепи, кількість та форму коренів;
13. ознаки належності зубів до верхньої та нижньої щелепи, лівого та правого боків.
14. правила моделювання за певними ознаками зуби верхньої та нижньої щелепи у збільшеному розмірі;
15. правила моделювання коронкової частину зубів верхньої та нижньої щелепи у збільшеному розмірі.

XI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Оцінювання навчальних досягнень проводиться відповідно до чинного «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти КЗ СОР “Сумський фаховий медичний коледж”, за 4-х бальною системою оцінювання.

Оцінка «відмінно» ставиться, коли здобувач освіти виявляє глибокі і міцні знання навчального матеріалу в обсязі робочої програми дисципліни, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються. Здобувач освіти добре знайомий із основною, а також додатковою літературою з навчальної дисципліни. Володіє уміннями та компетенціями - загальними та фаховими, передбаченими освітньо- професійною програмою. Здатний демонструвати практичні навички та вміння розв'язувати різнорівневі завдання професійної діяльності. При виконанні практичних навичок повністю і без помилок виконує всі етапи алгоритму дій в повному обсязі, застосовує навички спілкування з

пацієнтом на всіх етапах алгоритму, володіння навичками з охорони праці та інфекційної безпеки. Уміє оцінювати емоційний стан та соціальну поведінку. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 90 - 100% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «добре» ставиться, якщо здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для розв'язання практичних завдань, але допускає окремі неточності. У відповіді простежується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу. Самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною. Здобувач виявляє ґрунтовне знання основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі. При виконанні практичних навичок може допускати помилки в підготовчому етапі. Алгоритми дій виконуються у правильній послідовності. Допущені помилки не впливають на кінцевий результат процедури та стан здоров'я. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 75 - 89% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «задовільно» ставиться, якщо здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. У своїх міркуваннях спирається на повторення думок викладача або автора, не вміє навести власні приклади, не може відповісти на додаткові запитання. Відповіді не відображають самостійного розуміння теми. Не завжди робить правильні логічні висновки й узагальнення. Намагається оволодіти уміннями та компетенціями - загальними та фаховими, передбаченими освітньо-професійною програмою. Недостатньо володіє навичками з охорони праці, інфекційної безпеки, знаннями нормативної бази в галузі охорони здоров'я і фармації. Здатний виконувати практичні навички й уміння типових завдань діяльності, відповідно до теми. При виконанні практичних навичок досягає бажаного результату, але може порушувати послідовність виконання процедур, не може чітко вказати покази і протипоказання для здійснення процедури, не чітко виконуються підготовчий і завершальний етапи алгоритму практичної навички. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 55 - 74 % від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «незадовільно» ставиться, якщо здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Його участь у освітньому процесі є пасивною, відповіді в більшості є неправильними або дуже поверховими, не здатний відтворювати практичні навички або допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта. При тестовому контролі дає правильні відповіді менше ніж на 55 % від загальної кількості тестових завдань.

Підсумковий семестровий контроль

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання, здійснюється у формі диференційованого заліку. Диф.залік оцінюється за поточними оцінками за кожне практичне заняття.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти

Матеріал для самостійної роботи здобувачів освіти, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Оцінювання тем, які виносяться на самостійне опрацювання і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюються під час підсумкового контролю.

В процесі проведення контрольних заходів викладач оцінює:

− рівень засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;

− вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних навичок;

− обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу.

XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. *Рожко М.М.* Лабораторні етапи виготовлення ортопедичних конструкцій зубних протезів : навч.-наоч. посіб. / М. М. Рожко, Т. М. Дмитришин, І. В. Палійчук [та ін.] ; за ред. М. М. Рожка. — Івано-Франківськ : ІФНМУ, 2014. — 244 с.

Допоміжна:

1. *Фліс П.С.* Моделювання анатомічної форми зубів : підруч. для студентів / П. С. Фліс, Т. М. Банних, А. М. Бібік, С. Б. Костенко. - Київ : Медицина, 2019. - 351 с.

2. *Ришард Алєксандровіч* Малий атлас з анатомії — Mały atlas anatomiczny: навчальний посібник / Ришард Алєксандровіч ; пер. з 5-го польськ. вид. — 2-е вид., випр. — К. : ВСВ “Медицина”, 2017. — 136 с., 83 іл.

3. *Рожко М.М.* Ортопедична стоматологія: підручник / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько, І.В. Палійчук та ін. ; за ред. М.М. Рожка, В.П. Неспрядька. — К. : ВСВ «Медицина», 2020. — 720 с. : кольор. вид.